

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s prijelopama „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po posti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto	gld. 4:40,
pol leta	2:20,
četr leta	1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglaša pri upravnosti.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dñih ob enem z ravnimi (na par) „Sočinimi“ Številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že na řetek,

Po izjemnem stanju v Pragi.

Ko je vlada izdala naredbo o izjemnem stanju v Pragi in okolici, nastalo je v nemško-liberalnem taborju uprav omoteno veselje, polno sladkih nad, da je prišla ona toliko zazelenega doba, ko pojde liberalna pšenica v klasje. Prav nič ni polivala rudečica sramovanja te oblizane nemške liberalistike, ko je vlada na podlagi zakona, kateremu so kumovali eni, vzela srečnega naroda vse ustavne pravice in pahnila zlato slovansko Prago v dobo najhujšega absolutizma; ni jih bilo sravn, odobravati izjemno stanje v Pragi in okolici, dasi so take naredbe v najgorodesnejšem nasprotju z liberalnimi načeli in dasi se je njih vodila pl. Pfeifer sam že ponovno prav odločno in jasno izreklo proti takemu rušenju ustave.

Poželenje, grešna pohljepnost po tojem imetju je nemške liberalce takó strahovito oslepila, da so v svoji kratkovidnosti vrgli med stare zarožnje ostanki resničnega liberalizma ter na vso sapo odobrivali naredbe, ki bi morale biti nemogoče v vsakej resnično ustavni državi. Glasovili liberalni politiki niso pomisili na prislovico: „Dan es meni, jutri tebi“ — niso pomisili, da take naredbe iz dobe železnega absolutizma lahko doletijo tudi uje, ako se prvi poskusi dobro obmesejo.

Takó nizko so padli nemški liberalci v svoji zasplojenosti in v svoji gospodožljivosti nad nami Slovanji! — Menili so že, da zdaj je prišla za uje doba, ko začne vijeti svoj bič nad slovanskimi narodi v Avstriji, v prvi vrsti pa nad Čehi; menili so, da odseg na stopi doba odkritega germanizovanja na Češkem pa, če hujte ne, vsaj glasovita doba Kollerjeva, ko je narod češki pretrpel uprav strahovite muke — toda ne v svojo skledo.

Takó so se vedli nemški liberalci prvih 8 do 10 dñih po razglasitvi izjemnega stanja: zdaj se pa že bolj previdni in vzdržljivi v svojih izjavah. Z ene strani so se zrceli nekajko sramovati, kajti vse svobodomisnejši svet se zaničljivo roga njih „liberalizmu“, kateri kar oduseljeno odobrjuje naredbe, ki uničujejo vsakoren svobodnejši pojav v „ustavni“ državi; z druge strani so pa imeli

Listek.**Od slovensko-nemške meje.**

(Konec.)

V St. Andražu dobiva v skoro izprazen voz (vagon) nekaj novih potnikov; v njih družbi peljeva se k postaji Sv. Štefana in dalje proti Volsbergu. Zopet sami zaravali obrazi; samó med ženskami je bilo opaziti nekaj krasot. Pa tudi njih jezik nič boljši, torej nisva poskušala razgovarjati

se z njimi. Vsekako pa se vidli ljudem že z obraza, da se jih dobro godi, da ne stradajo ne kruha ne mesa. Marsikateri gospodar v teh krajih redi do 50 prasičev, od katerih jih včasih do polovice pokolje ter ima meso in sianino za domačo rabo. Mesó je torej pri njih navadna hrana, takó navadna, kakor pri slovenskih kmetih žganje. Uživajo pa zjutraj takó zvano „mehlsuppe“, neko polevko z mlekom in pšenične ali ajdove emoke pa skledo boba. Potem za malo južino most ali žganje, pa pšeničnega kruha. Za južino mesó s prikuho ali zelenjavo, pa pšenične ali ajdove emoke. Popoldne je zopet mala južina, most in kruh in zvečer kaša ali pa zopet „mehlsuppe“, ki je njih najprijubljenejša jed. Žgancev iz turščine moke nikdar ne jedo, češ, da je to pretežka hrana

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „postanice“ plačujejo se za štiristopno peti-vrstlo:

8 kr.	če se tiskajo 1 krat,
7	* * *
6	* * *

Večkrat — po pogodbji. Za večje črke po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi pošljajo naj se uredništvo, načrtnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

že dosli prilike spoznati, da so se kruto prevarili v svojih pričakovanjih. Polvladna „Montags Revue“ jim je povedala kar naravnost v obraz, da njihova radost je bila prezgodnja, kajti v Avstriji je enkrat za vselej minoda doba germanizatorskega vladanja.

Ta izjava polvladnega lista nas sicer veseli, ker je popravila levicanje in ker se lahko vsaj nekaj sklicujemo na njo, toda verjemo, da je veliko. Saj bo 7. oktobra točno 14 let, ko je Taaffe svočanim začetkom razvila svoj program enakopravnosti, čes, da Slovanov ne bo pustil pristiskati na steno, v resnici pa stojimo danes v marsičem na slabšem nego pred 14 leti. Da je doba splošnega germanizovanja od vladne strani že prešla, to vemo tudi mi, a to ni zasluga kakih vlade ali katerih sibidi dunajskih krogov, marveč to je edino le zasluga probujajočega se Slovanstva, ki se ne da germanizovati. Ako priznava celo polvladno glasilo, da je prečela doba germanizovanja, čas bi bil, da bi slišali kedadj od vladne strani resen glas, da je nastopila doba splošne enakopravnosti. Ako se to zgoditi, polem ne bo treba nikoli več misli ustave z izjemnim stanjem, ki Avstriji ne dela časti pred tujim svetom!

* * *

Državni zbor je sklican na 10. oktobra in vlada se pripravlja na vso silo, da bi si zagotovila večino, ki odobri njeni naredbo o izjemnem stanju v Pragi in okolici. Kdor je količaj pozni naše parlamentarne odnosa, kjer razne stranke in stranke kar tekmujejo med seboj, da bi si pridobile naklonjenost vladino, ne dvomi niti za hip, da prof. Taaffe prav gotovo dobi večino za svojo predlogo. Uprša se samó, kakošno večino bo hotel imeti in za kakošno ceno jo dobiti: se važneje uprašanje pa je: kdo bo plačeval vse ono, kar bo delil mogočni prof. Taaffe svojim prijateljem? Poljaki in Rusini so nam vedno na razpolago, toda za gotovo plačilo — in pa se kakó veliko mora biti! Nemški konservativci bodo tudi pomagali Taaffemu iz zadreg, dasi zadnje čase níč kaj ne marajo zauj: toda zdaj, ko je „Novoučite“ pritišnil na steno, mu radi priskočijo

za želodec. Očividno torej sejejo velikanske množine turšice le za konje.

Bližamo se Volsbergu. Mesto leži na kraju obširne doline pod ne preveč strmim gorovjem na zali solnati strani, na desno od železnice. Nad mestom stoji velikanski grad, gotovo se ostanek iz davnih srednjevških časov, ki je videti brez strehe, raz katerega pa vihra rudeččela zastava. To baje pomeni, da je njegov lastnik prof. Engel doma, kajti kadar odide, izgine tudi zastava. Ljudje si pripovedujejo čuda o tem inovitežu,

Pravijo, da ima 90 grajsčin in velikanska posestva, na katerih ima svoje logarje in oskrbnike. Enkrat so mu baje meščanje Volsberski pisali, da mu napravijo, če dovoli, na njegov grad brezplačno primereno streho. Njemu pa je bila ta ponudba odveč, torej jih odpis, da, če imajo na prodaj svoje „koče“ — naj mu samo naznamo, s kakim denarjem naj jih izplača: z zlatom, srebrom ali papirjem, češ, da ima vsakega dovolj v denarnici. Ker torej drug drugemu niso vstregli, ostalo je vse pri starem, samo govorce o tem se siri od ust do ust ter priča o velikanskem imetu bogatega grofa Engel-a.

V mesto samo me ni peljala pot, torej o njega znamenitosti ne vem nič povedati. Komaj se vlak vstavi, skočiva s tovarišicem iz vagona ter se rineva skozi gnujejo in

na pomoč — ako jih ne pritisnejo zaveznički. Levičari se bodo nekoliko obotavljali, končno pa bodo glasovali za Taaffea, kajti drugače bi ne bilo večine in vlada bi utegnila razpuščiti državni zbor, kar je levitanjem bolj nevšečno nego posmeč cele Evrope, ki bi se čudila njihovemu liberalizmu. Antisemit in Staročehi bodo kompaktно glasovali z Mladočehi; z njimi bodo gotovo tudi skoro vsi Slovenci in Hrvatje. Najbolj napeto pričakujemo novje, kakó se bodo vedli češki veleposestniki. Da bi mogli odobriti izjemno stanje v sreči svoje kraljevine, ne zdi se nam verjetno. Coroninjev klub bo baje soglasno pomagal Taaffiju iz zadreg, kakor vselej doslej, ko ga je vlada nujno potrebovala, —

Da Mladočehi z vso silo naskočijo vlado, umljivo je samo po sebi. Prof. Taaffe lahko pričakuje takó ostrih naskokov, kakoršnih doslej še ni občutil.

Dalje se Mladočehi baje pripravljajo na obstrelke in j. i. j. preprečiti hočjo z dovoljenimi sredstvi vsakorazu parlamentarno delovanje. Pri raznih vladnih predlogah se bodo k vsem ločkam, k vsem paragrafom oglašali vsi Mladočehi, ki bodo na dolgo in široko govorili v češkem in v drugih jezikih. Vrhui tega bodo baje podajali neštevilno samostalnih predlogov in interpretacij. S takim postopanjem se obravnavate zavlečajo takó na dolgo, da državni zbor ne bo mogel skoro nobene zadeve dogmati do konca. Takim odnosom v našem državnem zboru gremo nasproti. Zato ni ena, ako vsi národje z največjo radovednostjo pričakujemo jesenskega zasedanja poslanske zbornice. Takó tudi mi Slovenci, ki pričakujemo od svojih poslancev, da bodo pravi tolmači čustev in misljenja svojega naroda.

Od slovensko-nemške meje.

„Difficile est satyram non scribere“ pisali ste pred časom v članec „Soči“; in zares, težko je človeku, ne biti grob. Škoda samó, da smo Slovenci, vsaj tu na meji, le prečesto pravec mevže, da raje bolj spoštujejo tujce, nego sami sebe; da, često vidišmo gorostasno krivico, pa se ji ne upiram.

prišedši na cesto, krenea jo v nasprotno stran od mesta, da čim popred prideva k sestri, ki biva visoko v hribih poleg cerkvic z naslovom Lading, na Ladini. Nisva se torej dosti ozirala po ljudeh, katerih je bilo vse polno na peronu in na cesti. Le toliko vem, da so bili vsi kaj čedno opravljeni, pa tudi dobro rejeni, kar dovolj glasno priča, da tukaj pomanjkanja ne trpí. Pot naju pelje čez plodna polja in travnike in hoteč precej izvedeti za pravo cesto, uprašan prvega priščeta po nemški, kod drži pot k cerkvi na Ladini? — Mož me nekaj časa gleda, pa odmaje z glavo ter mi dí: „Ich versteht ja nicht bindisch!“ — Sorodnico zopet skoro zalije solzé, kajti videla je, kak križ bo imela s temi ljudmi, ker mi se na meji nemško uprašanje odgovarjajo: „ich versteht ja nicht bindisch“. Šele od drugega priščeta poziveva daljšo pot.

Po dolgej in urnej hoji dospeva v vas St. Mihael, kjer si poiščeva nekoliko okreplja. Pivo ni bilo posebno okusno, pač pa kruh („brand“), ki je bil na maslu pečen, kar na slovenskem ni navada. Povzivši svoje kosilce, napotiva se dalje v hribe.

Po dolgej in urnej hoji dospeva v vas St. Mihael, kjer si poiščeva nekoliko okreplja. Pivo ni bilo posebno okusno, pač pa kruh („brand“), ki je bil na maslu pečen, kar na slovenskem ni navada. Povzivši svoje kosilce, napotiva se dalje v hribe.

Prišedši na višino, jameva se ozirati nazaj in tu se je razprostirala pred nama vsa dolina kakor na dlani. Na jugu se je sirl pred nama značeniti Golevec, na ka-

da sploh zaradi ljubega miru puščamo vse, kar nas žuli, po starem...

Ne mislite pa, da mislim tukaj narodnostne razmere. Te so itak takó šopave, da je komaj jedenkrat v letu mogoče kaj tolazilnega povedati o njih. Kaj bi tisto! Če se Nemec ali nemčurček roga Slovenem in ga smatra za dojno kravo, za vprežno živil, to poslednjega vsaj ne boli; toda Slovenec za Dravo imamo se druge žulje, o katerih smo doslej vsled krščanske potreplejivosti le molčali, kar pa dalje ne smemo, ako nam je res mar za svoj obstanek, mar za to, da dober še našo zemljo v roké naši sinovi in unuki. Ta občutljivi žulj pa nam dela naša neprestana borba s prokletim materializmom.

Imenujem ga „prokletega“, kar je tudi res. Naj bo človeče se takó podlo, prav izvržek človeške družbe, toda če pokaže, da ima denar, veste kaj se zgodi? Klobuki lete z glave pred njim; če dà se slučajno za huterček vina, pa mu hripiči glasovi vpijojo od rana do noči; Hosan! hvaljen bodl, ker je milostljivo odprl svojo rokó! Prisko je že tako daleč, da se bogatin smatrajo kot nekakšna posebna človeška vrsta, na katero bi manj premožal ali revči ne smeli vsikdar niti pogledati, kaj še lo spregovoriti z njim, bi gorje tistem, ki bi si držnili trdit, da le rednost in dobra dela usmiljenja imajo zasluge pred Bogom, da denar je zveličaven le takrat, če je pridobljen po poštenej poti, če ne vist na njem kri in pot sobrata ki si je z napornim vseh močij prisluzil nekoliko belitev, katere so mu pa naposled pobrali oderuške roke. Toda kaj bi tisto? Kdo se bo, če ima denar, brigai za večnost? Tukaj hočemo dobro živeti, gledati skozi očale na človeško bedo, rognati se postavam božjim, cerkvinem in državnim, nadaljevati priljubljeno rokodelstvo-oderuštev, — saj po smrti ni ničesar več... Takó govoré in tudi delajo naši bogatini in svet se se povprašuje, odkod vendar prihaja toliko zlobe in nevere med svet? Difficile est satyram non scribere! Toda, kdor doslej ni opaževal, naj pogleda in videl bo, da je res.

Cerkve torej tukaj nima z nikomur toliko opraviti nego z oderuh in srečna župnija, ki ima dovolj srčnega dušnega pastirja, da se drzne povzdigniti svoj glas ter vsaj na prižnici braniti trpina-reveča. Naj bo poslednji

terem se pase po leti dokaj črede, prgnane iz doline; tudi nikdar ne manjka gospode, srkajoče tukaj zdravi gorski zrak. Največ je bajé dohaja sém iz Gradea in z Dunaja; tu imajo nalašč za nje pripravljeno gostilno in prenočišča. — Za nama štrli kviško visoka Svinja, na katerej raste duheteče zelišče „spajka“, katero hodijo tje nabirat tudi s Slovenskega. Vidiva budi dokaj drugih hribov in cerkv na njih, toda povsod stamujojo le Nemci, privandraci na nekdanjih slovenskih tleh. Draga domovina slovenska, kakó so te ze skrili in te še kreijo!

Pot se vije vedno v hribe in solnice se je že nagibalo k zatonu, ko se bližava svojemu cilju. Tu pa tam so pasli pastirji čredo, sicer pa je bilo vse pusto, prazno. Iz te tisine nas vzdrami pri nekem kmelu petje dveh ženskih grl (brž ko ne pastarie,) ki sta pelj kaj zvočno in blagoglasno neko pesem. Poslušava, toda besed ni bilo moci razumeti; napev pa se je glasil podobno onaj na

terem se pase po leti dokaj črede, prgnane iz doline; tudi nikdar ne manjka gospode, srkajoče tukaj zdravi gorski zrak. Največ je bajé dohaja sém iz Gradea in z Dunaja; tu imajo nalašč za nje pripravljeno gostilno in prenočišča. — Za nama štrli kviško visoka Svinja, na katerej raste duheteče zelišče „spajka“, katero hodijo tje nabirat tudi s Slovenskega. Vidiva budi dokaj drugih hribov in cerkv na njih, toda povsod stamujojo le Nemci, privandraci na nekdanjih slovenskih tleh. Draga domovina slovenska, kakó so te ze skrili in te še kreijo!

„Moj pobici po polju uriska,“ itd.

Toda nekaj korakov še in dospela sva. Na griču so bile pred nama nekaterje hiše in za njimi z obzidjem ograjena cerkev. Stopeva v hišo in sestri si padeta v naročje. Mene pa sprejme sestrin mož ter mi jame</p

se tako poslen, tednosten, bogoljuben, vzor pravega krstjana, toda ker nima denarja, je v obeh ome vrste le revna para: „ein armer Teufel“, kakor navadno pravijo oderuh, s katerim ni vredno, da bi človek katero znil, k večjemu kako porogljivo. Če on kaj potrebuje ter pride prosit, ni treba ga samo spoditi, marveč se ošteeti ga je treba, da je le-nuh, da je bedak, ker si ne zna pridobiti premoženja, da bi bilo najbolje, ko bi se taksi počajati pozaprli v ječe ali spokali iz dežele. In če je bil slučajno v svojih dneh gospodar na kakem kmetiji, ó, takrat takoli oštrevi ni konca niti kraja, kajti na uzrok, čemu je bil pregnan, nihče ne pomisli, dasi vsakdo dobro vé, da so za pregnali, slekli in odri — oderuh.

Kdor hoče torej tukaj kaj veljati, bodi bogat ali se vsaj kaži za takšnega in čast mu je zagolovljena. Nič čustnega ni, da vse hreneni le po bogastvu, da radi njega prodaja dušo vragu ter se uči rokodelstva-oderustva. Za nič so tukaj šole, za nič nadarjena glava, če nimaš evenka, si le revna para, kaj tro vsak suva, kakor ob cesti ležeč kamen. Če pa si hočeš pridobiti bogastva, ne trudi se z drevesom ali peresom, ne poskušaj z živinorejo, marveč poprini se trgovine in sicer pri nas trgovine z lesom. Takrat bos celo pod kinko poštenjaka lahko molzel in izčemaš svoje sobrate; takrat postaneš, če si si dobro omisliš kosmalno vest, v malih letih bogatin.

Podravlje ima na svojih obrežjih še obilico lesa, ki se po plovnej reki Dravi in po železnici odvaja proti Hrvatski ter specava primerno dobro. Znano je iz statistike, da slovenski Štajer sam izvaja takega blaga nad 1 milijon vrednosti na leto. Vsak kmet ima poleg polja tudi nekaj gozda in če se le dà, svojo žago, v katerej reže deske in planke. Ker pa vsak ne more dolni z blagom hoditi ali posiljati ga, oddaje ga lesnim trgovcem, a to na doslej nečuven način. Po zimi vsled zaledenih potokov z žago nič ni, denar pa je vendor, vsaj na pomlad, pri gospodarstvu potreben, torej kmetič odide k lesnemu barantaču in si ga izposodi, čes, da mu bo dajal „les“. To je prva pot k pogubi. Blaga se sicer barantač ne brani, toda računa noče imeti pred konecem leta, takrat pa ga navadno računa po najnižej ceni in kmet vkljub temu, da se je ubijal vse leto — on in živila — ni se iznebil dolga, marveč ostal še vedno oderuh v kremljih. Treba je plačevati dolg in dajati leseno še drugo leto. Izposodi si še več denarja, najame delavec, časih celo žago in živila, ter z njimi razgraja po gozdu da kaže že semtertje gola rebra, in res prideka obilno leseno ter upa, da se reši dolgov. Toda na jesen jela je trgovina z lesom mahoma nekoliko šepali in ko revež gre na koncu leta k barantaču na „rajtengo“, zaračuni mu ta vse med letom sprejeti blago po nizki jesenski ceni in kmet ostane še vedno dolžan. Drugi barantači so mu sicer ponujali tako in tako ceno za leseno, toda, če se je hotel izogniti tožbi, moral se je držati svojega trgovca, v nádi, da bo ta pri računu pravičen. Po sklepnu računa pa vidi, kakó

je bil „pravičen“. Na tak način gredo ne le desetaki, marveč stotaki čez ramo, gozdi se opustošajo, živila izrablja, poljedelstvo zanemarija in posledice vsega navadno je, da kmet obupa, jame pijačevati ali drugim prodajati svoje blago, na kar mu barantač naprič na vrat tožbo, posestvo gre na boben. Kdo ga dobil? Lesni trgovci za slepo ceno.

Takó se godi navadno priletnješim gospodarjem. Kaj pa še le mlajšim? Ko so prevzeli posestvo na-se, morali so izplačati bratom in sestram pripadajoče deleže, morali si izposoditi od barantača denar in sicer časih precej veliko. Če jih ne resi kaka srečna ženitev, je njih osoda že zapetačena. Vse razgrajanje po gozdu je zastonj. Barantač jemlje leseno še najnižjo ceno, poleg tega pa še računa od posojenega denarja visoke obresti in naj se se ubijajo vsi — ljudje in živila — vse nič ne zadeže; dolg raste namesto da bi se manjšal. Večkrat se zgodi, da oče še ni zalil oči in že oderuh zapodč njega in njegovega sina — gospodarja s posestva, na kar sosedje malomarno gledajo ter rečejo naposled: „Izdelal se je!“ Dá, izdelal se je, ker si je pri preobilnem naporu počabil svoje zdravje in sedaj komaj noge vlači za seboj, ter si skoraj kruha prisiti sam ne more. A kdo ima to na vesti? Oderuh.

Ko je nekoč v nekem slov. listu nekdo sveloval, naj kmetje s pomočjo državnih poslancev tirkajo, da bi imel vsak barantač tablico na svoji steni, iz katere bo razvidno, za kako ceno bo jemal leseno, zameril se je barantačem takó, da ga z zdravim očesom več pogledati ne morejo. Vsekakro pa je to le najmanjše, kar se tu more zahtevati. Mari naj država res mirno gleda, kakó se po takih kosmatovestnežih množi proletariat, širi, uboštvo, ugonabljuje gozdi, da zalivajo pokrajine povodnj in poljiva toca? kakó prehajajo posestva za slepo ceno v roke oderuhov, ki se pasijo na stroške drugih? Ne, tega ona ne smě trpeti, če ji je sploh mar za blagostanje davkoplačevalcev — kmetov, če hoče sploh sloveti kot krščanska država.

Resnicki.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 26. sept. — Slovensko gledišče v Ljubljani otvori dne 1. okt. svoje letošnje predstave z dr. Stolbe lokalizovano igro: „Dolenjska železnica.“ Kakor javila oglas, zavzemali boste odlični mestni drama, poleg nje pa opera. Za oboje pridobljenih je mnogo velih močij. Dolžnost vsakega zavednega Slovence je, podpirati prizadevanje „Dramatičnega društva.“ Imenik udov imenovanega društva pogreša mnogo preveč odličnih narodnjakov. Žalibog imamo Slovenci ljudi, ki le preveč nakrat zahtevajo. Oni hoté, da bi bila naša mlada dramatika na višini že davno razvite nemške. Koliko let so bile „Dram. društvo“ roké uprav zavezane, tega ne razvidijo — kakor tudi ne morejo prav umeti sedanjega našega napredovanja. Bogi hvalimo, da naše gledišče

dolini ter požgali Labod, Št. Pavel, Št. Andraž in razsajali tje do svinske planine. Ta dolina je bila za turško konjevo kakor nalašč, ker nihče se ji ni mogel postaviti po robu.

Potem mi jame praviti, kako je po dovršitvi železniške proge jela tudi v Labodskej dolini peti po gozdih ostra sekira in kako se bogati pri tem nekateri podjetniki, ponajveč Židje. Smrekovič in jelkovih gozdov je videti obilno; les je raven in kaj prizaprav za obsekovanje, zaradi česar ga tudi posekujejo na vse kriplje, da ga kot stavbeni les spravijo v trgovino. S posekovanjem pa se pečajo izključno le Slovenci, ker za pomemkuze Nemece je baje to delo pretežko. Plačilo dobe delaveci od obsekanih brun in klor je krepak ter zna rabiti veliko sekiro, zaslubi baje nad dva goldinarja na dan. Slovenski tesarji pridejo semkaj sponiadli ter ostanejo do jeseni, dokler zima ne zabrani dela in lahko bi si prihranili lepe denarje, če bi jim zasluzek ne splaval po grlu. Pa več kot zasluzijo, več zapijejo in tako odidejo večinoma prazni, kakor so prisl.

Ta vtrajnost pri težkem delu slovenskega težkarja pa baje tudi vzbuja pri Nemcih občudovanje in strah pred njimi. Dasiravno se v krém med seboj radi kavajo, toda Slovencev, če se le trije, širje skupaj, se ne lotijo kmalu, ker so bili nekekrati hudo

sploh že more tekmovali z nemškim!! Da pa zagospoduje v svoji hiši, treba je našega pozrtvovalnega dejanskega podpiranja. S samim govorjenjem bore malo koristimo.....

Mi podpirajmo svoje gledišče, Nemci naj pa svojega. Noben probujen Slovenec, komur je mar neomadeževana njegova narodnost, ne zaide naj k nemškim predstavam — saj imat gledišče toliko vzuven namen, da mu nikakor ni nalog, tešiti golo — radovednost. Bódi naj nam vendar že jedenkrat za slavar! Vsak narodnjak, ki pozna položaj, upliva naj v tej zadevi na svoje, upliva naj na znance. Agitacije, žive agitacije, je treba! Letošnja glediščna doba je velike važnosti. Dramatično društvo potrudilo se je z nenavadno podjetnostjo (stroški so proračunjeni na 17.000 gl!) Združi naj se torej vse, kar se čuti slovenski, da povzdignemo ugled slov. gledišča in da rešimo čast svojo. Na delo! Národnó gledišče prihramo si lahko — ako ga le hočemo!

Lani dosla sta v Ljubljano dva glediščna vlaka, jeden iz Kamnika, drugi iz zelené Štirske. Primorski Slovenci! Nadejamo se, zazreti skoro i Vas v svoji sredi. Sprejeli Vas bodoemo, kakor sprejme brat brata. Do svidanja!

Dové.

S Krasa, 25. septembra — Letos obeta Kraševcem bogata vinska letina. Vzlic vsem nezgodam, z imenom i bez njega, ostalo je na triah še vedno mnogo grozdja; golovo se bode moral Kraševci starim v rezervi sloječim sodom odkloniti, da spravi v nje obilico „božje kapljice.“

Ker govorim o grozdju, omenim naj neko zanimive poročilo. Pred nekim časom je stalo v cenjeni „S o e p“, da letos v vinogradu „Tomasjkega vinarskega društva“ baje „cerkvenega“ jako lepo kaže.

To nič kaj posebnega, saj letos tudi drugje lepo in tudi se lepše kaže „zdravilni“ teran.

Omenjeno vinarsko društvo je pri ustanovitvi mnogo obetalo, tako n. pr. posojilnicu in se celo zavarovalnico, do sedaj ni o teh dveh velevažnih ustanovah ne duha ne slaha. Počakajmo!

Zadnji obeni zbor tega društva, kakor skoro vsi prejšnji, se je vrnil v bližini društvenega vinograda. Dosla je pesčica udov, — a mnogo radovednežev. Povdarjam zadnjo besedo in rečem ne: zmanjšim obliščem, strejanjem, orkestrom (?) in površnostjo, ampak z modrim, umnim napredkom, strokovno vedenosti in složnim delovanjem odbora in društvenikov si bode društvo utrdilo tla in se tudi doseže lepi društveni smoter. Pazi naj društvo, da se ne zgodi, kakor jednakemu Stanjelskemu društvu, kabrega draga klet vsakemu mimo gredčemu človeku oznanja: „Memento mori.“

Moška podružnica sv. C. in M. v Sežani se dobro utrujuje.

Ima že jednega pokrovitelja, namreč občino sežansko in več ustanovnikov, da ne govorim o letnikih, katerih je mnogo. V zadnji odborovi seji je imenovala po večjih vseh sežanskega sodniškega okraja pover-

tepeni. Sploh pa se baje domačini navajeni dobro jesti in pití, pa lenusiti, ker jim zemlja brez truda roditi bogati pridelkov. Praznike in nedlje močno spoštujejo ter smatrajo za velik greh, ko bi kdo n. pr. o praznikih obiral sadje. Sicer pa njih govorica in preprosto vedenje nikakor ne spričeje, da bi bili bogsgavedi kako napredovali v izobrazbi ali kulturi.

Družega dne, ko sem sam odbajal, odpravilo se je tudi nekaj mladine, zlasti ženskega spola, v daljni svet ter se odpeljalo z menom proti Dravogradu. Vsi so bili večinoma namenjeni proti Gradeu in menda še dalje. Mlađe in ženske sploh so res samo mleko in kri, da se mora naša mladina skrivali pred njimi, čemur pa se ni čudit, ker ne poznajo truda niti pomanjkanja. Tu pa tam sem videl koste kositil otavo. Imeli so koste na dolgih kostičih, s katerimi se je res dalo široko kosititi, zato pa so se tudi gibali kakor lenuti. Videti je bilo, da se jim ni prav nič mudilo.

Od Št. Andraža do Št. Pavla sem se vozil v družbi treh duhovnikov, ki so pa molčali kakor trapistje. Ni bilo drugače, molčal sem tudi jaz. Vsi smo bili nekako zakrnjeni v mično prikazen vzhajajočega solca, ki je pokukalo preko visokega Golovea v blagoslovljeno dolino ter se semtertje skrilo

jenike, kateri naj bi skrbeli za moč in razviti raznih društev.

Voditeljem e. kr. okrajnega glavarstva v Sežani, namesto umršega glavarja, ni imenovan g. E. Fabiani, ampak tanikajšni komisar g. Putzer, nemški Tirolec. Pričakuje se, da visoko namestiščo kmalu imenuje glavarjem moža rojaka. —

Notar sežanski g. dr. I. Zencovich, zapustil je Sežano ter se je preselil kot notar v Trst. Gospod je veden a dasi Italijan, imel je v oblasti slovenščino. —

S Koroškega (Šolske razmere v železni Kapli) — Kako žalostne šolske razmere imamo pri nas na Koroškem, naj razvidijo vasi čast, braći iz sledenega slučaja:

Trg železna Kapla šteje 950 Slovencev in le 50 Nemcev, in vendar je tam trirazredna šola trda nemška, niti slovenske cerkev se otrokom ne pokažejo. Vrhu tega je pa se slovenska okolina v Kaplo učolana; sicer pa ima okolina svojo lastno občino pod imenom Bela (Vellach). Ta belska občina (Kapelska okolina) je prosila za posebno šolo s slovenskim učnim jezikom. Okrajni šolski svet pa je to prošnjo odbil z izgovorom, da je okoliških šolskih otrok v dajavi do ene ure hodi od Kaple premalo in da se za nje ne spleta na pravili posebna šola. Odlok pa sam prizna, da je v kapelski šoli dobrí dve tretjini slovenskih otrok in dovoljuje, naj krajni šolski svet prosi za upeljavo slovensko-nemškega „Abecednika“. O tem pa odlok nič ne pové, da je tudi v trgu večina otrok slovenska, kakor da bi tisti ne imeli nikake pravice do ravnopravnosti in do pedagogično-pametnega pouka!

V belski občini so se že pogovarjali, da bi zdrali lastno šolsko hiso in se ločili od tržanov, toda posestniki so se ustrasil preveč stroškov. Po moji razsodnosti pa je slovenska šola potrebna tudi za slovenske otroke v trgu, ne samo za tiste v okolici. Torej bi bilo najbolje, ako bi družba sv. Cirila in Metoda dovolj pomočkov imela, da bi ona v Kapli naredila slovensko trirazrednico. Ko bi se nam pozneje posrečilo, kapelski tržki zastop v svoje roke dobiti, potem bi lahko občini, Kapla in Bela, to šolo na svoj račun prevezeli in šolska družba bi bila tega bremenena spet rešena.

Iz Koroške. (Potreba „Slovenskih domov“ v koroških mestih in trgih.) Nedavno sem Vam pisal, kako žalostno je na Koroškem zarad pomanjkanja slovenskih obrtnikov in trgovcev. Nisem misil, da se opravičenost moje tožbe tako hitro in tako jasno vnovič pokaze. V Velikovcu so slovenski rodoljubi hoteli ustanoviti podružnico sv. Cirila in Metoda za mesto in okolico. Krčmar Plešivenik je obljubil sive prostore za to zborovanje. Ko so pa nemški zagrizenci in nemškutarji to izvedeli, obdelovali so gostilnčarja tako dolgo, da je svojo besedo umaknili in prostore odpovedali. Snavalni shod se je preložil na prihodnjo nedeljo in pridobil se je drug krčmar, ki je prostore za trdno objabil. Pa tudi tega so toliko časa strašili, da je odpovedal. Ali so naši popravevali se pri drugih

pa spet prikazalo, kakor je dopuščala senca visokega orjaka.

Bilo je že dosti zgodaj, ko dospemo v Dravograd, kjer je bilo treba čakati na koroški vlak cele tri ure. Stepiš v gostilnico ter sedem za mizo, toda le nemška govorica mi doni na nsesa. Pridejo vanjo tudi trije delaveci, pa tudi oni govoré le nemški. Kdo bi se torej še drznil tajiti, da nas ne ponemenujejo do najnižjih slojev? Samo neki po-starani kmet, bržone iz slovenjegradske okolice, je slovenski ogovarjal natakarico; bil je pa tudi tako osamljen, kakor kol v plotu. Srečala sva se se pozneje, ko smo šli po listke ter je slovenski zahteval listek do bližnje Vozenice. Uradnik pa ga začuden po-gleda ter vpraša: „Was ist das Vozenica“. In res se je kmalu nasel postrežljiv tolmač, ki je pojastil, da je to Saldenhof.

Mračne spomine torej prinese seboj domu, kjer se vrača s potovanja iz ponemčenih pokrajin, kajti tu mu vsak grič, vsak kamen, vsak naslov govorí, da se nam je godila in se nam še vedno godi krvica, ko nas tuje tako na vse kriplje spravljajo ob zemljise. Ne branijo se sicer slovenskih hlapcev in dekel, toda gospodovati hočejo le oni, kar pa ni prevelika umetnost, ko se enkrat polaste najplodovitejših naših pokrajin.

Opazovalec.

gostilnicah, mi ni natančno znano; nemški listi pa poročajo z velikim veseljem, da izmed 35 velikovskih krčmarjev nobeden ni dal prostorov za slovensko zborovanje. Zdaj je pa treba pomisliti, da je Velikovec v sredini med Slovenci, mesto živi večinoma od slovenskih okoliščanov, ki mestnim trgovcem, rokodelcem in gostilničarjem svoj denar nosijo. In vendar so meščani predzni dovolj, da si upajo tako nesramno "pometati" slovenskimi sosedji! Vsi pač ne bodo taki, pa v strahu so vsi pred fanatično nemško narodno gardo, ki srka svoje sovraštvo do Slovencev iz nemških šeivalnih listov v Beljaku, Celovcu, Gradeu, Mariboru in Celju. Kaj storijo Slovenci na to razčlanjenje? Nekateri se bodo morda en čas izogibali dotičnih gostilnic, čez nekaj tednov bo pa zopet vse pozabljeno, kakor je bilo v Piberku, kjer so tudi na podoben način zabranili slovenske veselice in po vrhu zbrane Slovence se zbranovali, in Piberk živi tudi le od slovenske okolice, kakor Velikovec. Če hočejo Slovenci dokazati, da so možje, ki imajo čast v sebi in se ne dajo sramotiti, potem jim ne ostanja družega, kakor v teh nemškatarskih gnjezdih graditi "narodne dome", v katerih vsaki bi moral imeti gostilnico, hlev za uprežno živino, bralno izbo in veliko dvorano za shode. Ob enem pa bo treba za to skrbeti, da se v teh krajinah polagoma naselijo slovenski trgovci in obrtniki.

Domača in razne novice.

Poročno sodišče. — Zadnjih smo omenili na kratko, da je bil Florjan Rot z Zagreb obsojen na 6 let trde ječe. O žalostnem času, ki so je pripeljali 3. aprila t. l. (velikonočni ponedeljek), smo poročali o svojem času. Nekaj zagarskih mladeničev je pelo pred gostilno; približal se jim je tudi Rot, katerega pa niso niti kaj marali v družbi. Rot je prosil Antona Berginca Žveplenka, da bi prišel samok, a Berginc mu je osorno odrekel. Rot je zgrabil pozneje za nož in dvakrat zahodel Berginca v vrat, da je knalu potem umrl. Rota so zapeli in včeraj teden stal je pred porotniki. — Priznaval je svojo krivdo, toda trdi je, da ni nameraval Berginca umoriti, marveč le raniti ga, pravi, da je bil pijan in tudi užaljen, kajti Berginc mu ni hotel dati žveplenko, ker, "Takemu človeku ne dam nič!" Rot in Berginc sta vrhu tega že več časa živela v sovraštu. — Priča Tomaž Benedejčič pravi, da Rot je že večkrat grozil Bergincu in t. 1892. ga je celo pretepel. — Toženca je zagovarjal g. dr. Josip Jakopič, ki je navajal v svojem zagovoru razne olajšujoče okolnosti, vsek katerih naj bi sodišče odmerilo kolikor možno nizko kazeno. Ko so porotniki soglasno potrdili, da Rot je kriv budidelstva uboja, obsojili ga je sodišče na 6 let trde ječe, poostrene z enim postom in osamljenim zaprtem na mesec.

Danes teden in v soboto vršila se je obravnavava proti Petru Badinu iz Spesse zaradi uboja in težke telesne poškodbe. Dne 9. aprila je bil ples v Kopri. Badin je že 3. aprila grozil nekemu Jožetu Marenčiču in Antonu Pirelu. Pri plesu v Kopri je začel z njima prepričati, ker jih je gostilničar spravil iz hiše, nadaljevali so znamaj — in nastal je pretep med njimi. Badin je izvlekel nož iz žepa in zahodel Marenčiča dvakrat, Pirela pa enkrat; prvi je umrl, drugi je bil težko ranjen. Za ta svoj nečloveški čin bil je obsojen kakor Rot; materi ubitega Marenčiča pa bo moral izplačati 500 gld. odškodnine, ker je sin skrbel za njo.

V pondeljek je stal pred porotniki znani nam Jos. Todoron z Beneškega, ki je v družbi z nekim drugim Beneščanom (kateri je usel čez mejo) kupoval v Brdih krave in plačeval jih s ponarejenimi petdesetkami. Ta dogodek je natančno opisan na dopisnik iz Medane v drugi polovici julija. — Porotniki so soglasno potrdili njegovo krivno, a sodišče mu je prisodilo 6 let trde ječe in potem izgon iz Avstrije. — Todoron trdi, da je nedolžen in pravi, naj mu dajo tri ure časa, da se spravi z Bogom, potem da naj ga ustreže — kar se vedeta ne zgodi.

— V torek sedel je na zatožni klopi ne celo 16-letni furlanski mladenič iz Nogareda; obtožen je bil nameravanega posilstva na deklacih in podobnega čina s kokošjo. — Obsojen je bil na 18 mesecev težke ječe.

— V sredo stal je pred sodiščem 55-letni Jožef Baloh iz Sedla zaradi razpečanja ponarejenih petdesetakov. Baloh je bil

že dvakrat v kazenski preiskavi zaradi enakega budidelstva, a vselej ga je izrezal srečen slučaj iz rok ostre pravice. Toda ta pot ga je sreča zapustila, da je bil spoznan krim in 9 glasovi proti 3 in vsled tega obsojen na osem let trde ječe. Težko, da Baloh preživi to dobo.

"Slovenska knjižnica". — Ker je prišlo snopč nekoliko naraščel, izide se le prihodnji torek. Toliko manj znanje tistim, ki so se že naročili ali ki poprašujejo, kdaj začne izhajati to prepotrebno književne podjetje.

Naročnikom na deželi. — V nekaterih krajih so danes 14. dñij mnogi gg. naročniki dobili po dve številki "Soče" namesto ene "Seče" in "Primorca". To je bila pomota pri odpravljanju. Kedarkoli bi se pripetila taka ali kakša druga nerdenost, prosimo, naj vsakdo v nezaprtem pismu naznači, česa mu je treba; od takih pisem ni treba plačevati postnine, ako je od zunaj napisano "Reklama i ja".

Razpisane službe. — Razpisane so službe nadaljevanja v Vrtojbi, učitelja-voditelja v Plavah ter učiteljev v Čaničah, v Kamnici in v Krizu.

Finančno ravnateljstvo razpisuje več služb zemljemerjev in zemljemerskih vajencov; zadnji bi lahko kmalu dobili letne nagrade 500 do 600 gld. Zahvalev se tudi znajne deželnih jezikov.

Občni zbor učit. druslva za sežanski sol. — Okraj bude dne 5. okt. točno ob $\frac{1}{2}$ 10. zjutraj na Nabrežini po tem le vsporedu:

1. Vaja v petju. 2. Prečitanje zap. min. zborovanja. 3. Praktičen poskus iz slovnice na podlagi spisa (po berlinskem kožku). 4. Kritika. 5. Spomin o V. skupščini "Zavez". 6. Pogovor o bodočih zastopnikih učiteljstva v okr. S. svetu. 7. Morebitni predlogi.

Odbor.

Razglas. — Razpisujejo se s tem 4. deželni stipendiji po 200 gld. za dijake z Goriska, kateri so dovršili srednje in stopnjo v visoke šole.

Pri delitvi se bo gledalo na to, da dobita te stipendije dva dijaka slovenske in dva dijaka italijanske narodnosti.

Ce bi ne dilo dijakov izmed ene omenjenih narodnostij, sme se nakazati stipendij dijakom druge narodnosti.

Ti stipendiji se podelijo samo za prvo leto visokih sol.

Dalje se razpisuje jeden izmed deželnih stipendijev po 300 gld., ki jih je ustanovil deželni zbor v spomin štiridesetletnice vladarstva Nj. Vel. presv. Cesarja Franca Jožefa I.

Te ustanove se morejo udeleni dijaki, sinovi očeta rojenega, stavnego in pristojnega v tej grofiji, slusatelji prava, medicine, eventualno modroščevja, političnika ali visoke poljedelske šole, na katerem avstrijskemu vseučilišču — skozi vsa leta vseučiliščnih studij držev se obstoječih postavnih predpisov.

Slednjih se razpisuje tudi jeden stipendij ustanovljen po nj. prevzv. gospodu grofu Franetu Coronini-Cronbergu v priliki štiridesetletnice vladarstva presv. cesarja Franca Jožefa I.

Do te ustanove imajo pravico ubogi dijaki, obiskujoči kako avstrijsko visoko šolo (vseučilišče, tehniko, visoko kmetijsko šolo), ki so pristojni v kateri občini poknežene grofije Gorisko-Gradiske, brez razločka verespoznanja in narodnosti.

Prosilec za vse te stipendije naj podajo svoje vloge do 15. oktobra t. l. deželnemu odboru in naj jim priložijo dokazila o rodu, pristojnosti, o premoženjskih razmerah dotičnih družin, o tem, da so vpisani na kakem izmed navedenih učilišč in o dosedanjem napredovanju.

V Gorici 27. sept. 1893.

Deželni odbor.

Iz Bolea. — "Prav razčlanostila nas je novica, da nas zapusti prijavljeni nam sodnik g. Fran Dukić, ki si je v treh letih tak, ženjega delovanja pridobil spoštovanje in sreča vseh Bolčanov. Blagor našega trga in celega okraja bil mu je tako pri sreu; kot načelnik "lepševalnemu društvu" pridobil si je veliko zaslug za naš trg. Hvala mu! — Njegovemu nasledniku g. pl. Bartolomeiu želimo, da bi enako g. Dukiću umel šege, navade, potrebe in jude našega ljudstva; vi naj, da prihaja v okraj čisto slovenskega misljenja. Ako bo znal to dobro uvaževati, bo dobro izhajal med nami."

Deževje nam je naredilo mnogo sitnosti in tudi škode. Po hribih pa je snežena odeja že pokrila najvišje vrhove.

Na Bolšem smo letos pridelali nepričakovano veliko sadja. Ljudje delajo moč iz njega; prav veliko ga bo. — Gospod Ivan Vulec v Češči — izdelovalec opek iz cemanta — videl je predlanskim na razstavi v Gorici kako pripravno stiskalnico, kakoršno si je zdaj kupil — in ljudje drug za drugim stiskajo sadje pri njem. Hvala mu!

Iz Vipavske doline: Letošnja vinska letina kaže po vipavski dolini splošno dobro osobito po omih krajih, kjer ni trta niti še razširjena. Izraje raznih vipavskih občin se odlikuje vinorodna občina Slap in sicer glede na množino, kakor tudi glede na kakovost vinskega pridelka. Napredni Slapenci sedaj pač spoznavajo velike koristi nekdaj vinorejske šole na Slapu in dobrih naukov nje izbornega voditelja. Ljudje so pričeli boljše trte zasajati in na ta način pridelejo zadnja leta vinski pridelek, s katerim so vinotriči prav zadovoljni. Ker je pa letos Bog dal toliko vina, da ljudem že posode primankuje, je pričakovati, da bude cena vina tudi primerno nizka. Torej pozor slovenski vinotriči, obrnite se letos do slovenskega kmeta, pri njem nakupujte vina ter ne dovajajte v deželo iz tujih dežel zdravju škodljivih vin.

Radoborni doneski. — Za "Slogine" nenevane zavode došli so zadnje dni slednji datori:

Iz Tolminca smo dobili 5 gld. 40 kr., katero so zložili "zadnjikrat" vsi skupaj zbrani čitalnični pevci pri odhodu poživovalnega pevca g. R. Polenčiča v Gorico. — C. g. J. Marzidovšek, v. kr. vojni kapelan ob svojem premeščenju v Trst 5 gld. — Rodoljub J. N. G. v Gorici 4 krone. — "Sloga" izkazala 4 krone 10 viu. — Gosp. Mila Blizjak v Habazu 1 gld. — Vesela družba po izvolitvi župana v Dornbergu 7 gld. 60 kr. — Gosp. Martin Podberšček, posestnik v G. 1 gld. 50 kr. — Neimenovanec v Ajdovščini 2 krone.

Kedarkoli kak donešek ni izkazan, dasi je bil uročen nekaj dnij pred izidom lista, prosimo, da se takoj reklamuje. — Rodoljubnim dobrotnikom presrečna hvala.

Druge novice glej v priloženih 20. st. "Primorec", ki je izšel na osmih straneh.

Die Selden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof). — Zbirih sendet direct am Private: schwarz, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis 8. 1163 p. Meter — platt, gestreift, karriert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr und Postkarten 5 kr. Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. (1)

Ukaz 1 — Magistrat je ukazal, da se imajo nabiti na vseh hišnih vrtilih glavnega mesta pravila, po katerih se morajo ravnati vse prebivalci radi bližajoče se in zugažeče kolere in po predlogu (inicijativi) namensnika včjetega fizika, gospoda dr. Schermannia, zavedel je magistrat tudi vsem okrajnim predstojnikom več preteče nevarnosti vse previdno tako akreniti, da se epidemija zahrani. Času rimereno je tedaj, da opozorimo ljudstvo na najboljje in najizdatnejše prestrinjno stedstvo, namreč na dober konjak iz tovarne grofa Geze Esterházy-ja, kateri se je vše ljudi izkazal kot tako. Ker se je ta tovarna pred kratkim preustrojila v delniško društvo in njegovo vodstvo najbolj na to gleda, da se pri prečaku (ventilaciji) svojega konjaka uporablja samo dobro, čisto vino, opozarjam ljudstvo na znamke konjaka iz tovarne s posebno opazko, da se ta konjak dà popolnoma primerjati konjaku iz najboljih in najbolj znanih tovar in da si ga, ker so cene razmeroma tako nizke, lahko vsakdo naroči. Povod dobi se naslov:

Delniško društvo tovarne za konjak grofa Geze Esterházy-ja v Budapešti.

Gostilnica! — Ang. Bojk priporoča se Slovencem. Toči izvršna vina in dobro pivo. — Posebno izborna je kuhinja in sprejemata po nizki ceni naročila na kosilo in večerjo. — Svoji k kvojim!

Glasovita
radi svojega učinka
odlikovana radi svojih
zdravilnih lastnosti z **čast**,
no diploma in zlato
svetino na razstavi v
Londonu in Parizu, z
zlato svetino v Bruselu
in Tunisu
želodčeva tinkura G. Piccoli-
ja, lekarja v
Ljubljani

je uspešno **diantolno sredstvo**, katero krepa-
ta v zdravi želodč, kjer tudi **opravila prebav-
nih organov** izborno pospešuje.

Izdelovalci razpoljujo jo proti povetru zmeska
v zaboljih po 12 steklenic za 1 gld. 36 novč., po
55 steklenic (zaboj tehla 5 kg, za 5 gld. 26 novč.,
poštino plača vsebu naravnik. Cena eni steklenici
10 novč.

SARGOVE glicerinove posebnosti

Od kar so se iznale in v rabo uvedle po F. A. Sargu so v rabi **Njenega Velikantua cesarice** in drugih udov najvišje cesarske hiše, tako tudi na drugih knežjih dvorih. Prisporoblj. so jih prof. baron Šlebig, prof. pl. Hebra, pl. Željko, dvorni surčnik pl. Scherzer itd. itd. dvorni zdravljavnik Rončna Dumjan, Neister v Gotihilu. Glycerinovo milo v papirju, skatljale in dekčicah. — Modeno glycerinovo milo v kartonu. Tekoče glycerinovo milo v steklenicah. — Toletno-karbolno-glycerinovo milo. — Eucalyptus-glycerinovo milo. Glyceralastol (pospešuje rastkoč). Kininova glycerinova pomada. — Glycerinova krema. — Toletna glicerina, itd. — Lysol-milo, Toilette-Lysol-Glycerin-milo, milo iz smetano itd.

KALODONT | zdravljivo preiskana zubačna kremă

F. A. Sarg's Sohn & Comp.
k. u. k. Hoflieferant in Wien.
V Gorici na prodaj pri lokajih G. B. Pontoni, A. pl. Gironell, Kärner, Brannitzer in Cristofolini.

Rokavice 1. — na starem trgu 7. (sv. Ant.)

Naznajam svojim rojakinom v mestu in na deželi, da ima v Gorici dve dobro založeni prodajalnici z vsemi krovstvimi jednimi blagom.
Postrežba točna: cene zmerne. Z dežele se naročila točno izvršujejo.

Kdo hoče pripravljati dobro kavo, kupi naj si

Ölzo-ovo kavo

Ölzo-ova kava je najboljše kavino pri-mesilo. Ölzo-va kava nima vsebi hrušk, ne repe, ne sirupa. — Prodaja se v vseh prodajalnicah jestvin.

Stolne ure!

Priporočam se prečasitim cerkevni in občinskim predstojništvom za napravo novih ali popravo starih stolnih ur.

Moje ure so iz najboljega blaga in zelo trajnega dela. Izdelujem jih po najnovišem načinu, in ker so matematično popolnoma natančno uravnane, kažejo čas tako točno, da jih ni treba regulirati.

Cene so zelo nizke. Jamstvo 5 let. Proračune na zahtevanje brezplačno.

Bogdan Oblak,

urar
na Vrhniku (Kranjsko.)

Zadnji mesec.

Inomoške

SREČKE po 50 kr.

Glavni dobitek 50.000 gld.

Srečke po 50 novč.

priporočajo: A. V. Jona, A. Michelstädter & Comp., O. Pinckerle v GORICI.

Anton Potatzky
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega
in nürnbergškega blaga
za drobno in na debelo.

Jedino
in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga

za kupovale in razprodajalec na deželi,
za krošnjarje in cunjarje.

Najcenejša zaloga

čevljarskih, kroških, pisarskih, popo-
lovalnih in kadilnih potrebscev.

Zimska obuvala.

Vozički in stoli na kolesci za otroke.

Strune za gospoda.

Posebnost: Semeno za zelenjavno in trave.
Prosim dobro paziti na naslov:

Na sredi Raštelja št. 7.

HIŠA v Tolminu se proda.

Ker ne stanujem v Tolminu, prodam po ČUDOVITI NIZKI CENI svojo hišo, obstoječo iz dveh stanovanj. Hiša ima tudi nekoliko vrta in prostore za živino rediti; je torej pripravna za majhno kmetijo. Prodajo se z hišo vred tudi dve njivi, senožet in gozd. Ako bi pa kdo hotel kupiti samo hišo, se tudi proda. Natančneja pojasnila daje lastnik FRAN PITAMIC v Ajdovščini.

Vozni listi in tovorni listi v

Ameriko.

Kraljevski belgijski poštni parobrob „Red Stearn Linie“ iz Antverpena direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od c. kr. avstrijske vlade. Na uprašanja odgovarja točno: koncesijovan zastop

„Red Star Linie“

na DUNAJU, IV Weyringergasse 17
ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Statbureau & commercieller Correspondent
der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

„Goriška Tiskarna“

A. Gabršek

priporoča sl. občinstvu posestnike (vizitnice) poročne liste, osmrtnice, trgovski papir in zavitke s firmo, račune itd. **Narodnim društrom** priporoča se za tisk vabil, vsporedov, pravil itd.

Za slavna županstva prireja polagoma vse potrebne tiskovine; doslej ima tiskane, vročilne liste, povabila, pobotnice, domovnice, dnevnik in prevdarke. Vse druge tiskovine tiskajo se sproti po potrebi in po željah sl. županstev.

Tiskane imamo dalje: splešna pooblaščila v sodnijskih zadevah, ubožne liste, prošnje za oproščenje šolnine.

Cene zmerne: tisk vabil.

Naravne mineralne vode iz raznih studencov.

Kemični, farmacevtični in drogerijski izdelki najbolj čislane domače in tuje zdravilske posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto. Ribje olje z železom ali železnim jodom.

Majčine žvezplenkislo apno c. kr. kmetijske žole v Gorici za vinarsko rabo.

Zdravila za živino, konjski cvet, konjski prašek, goveji prašek.

Homeopatična zdravila.
prodaja novoustanovljena lekarna

Braunitzer v Rabatišču št. 16.

v najemu

• Alojzija Gliubich-a.

Zdravila za živino

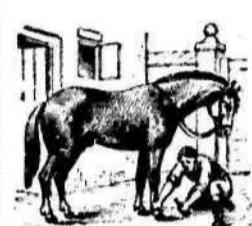
Skutena redilna šupa za živino, za konje, rogato živino, ovce in prašice itd.

Rabi se skoraj 40 let z najboljšim uspehom včasoma po Istriji, tako živine ne more jesti, slabo prehranje zbožjuje mleko in nareja, da krave dajo več mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 20 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 5 pl.

Cvet za konje.

Najboljše namizilo za konje, pomaga pri pretegu žil, oteknanju koljen, otrpanju v hoknu, v krizi, oteknanju nog, mehurjih in nogah itd.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 pl., 5 steklenic samoz 4 pl.

Ta zdravila za živino dobivajo

Iekarni Trnkoczi-ja

v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s pošto razpošiljajo.

ESENCE

za izdelovanje vseh žganjin, finih likerjev in **specialitet**, prodajam v vseh množinah.

Poleg tega imam **esence za kis** ali jesih 80% kemično čisto, izdeluje se pikante in močne.

Navodi in le-

čan vinski ali tudi navadni kis, pak se brezplačno prilagajo.

Za najboljše uspehe jamčim. — Čeniki brezplačno.

Karol Filip Pollak

Essenzen-Specialitäten-Fabrik

Praga.

— Dobri zastopniki se isčejo. —

JOS. KRAVAGNA

veletržec z vinom in žganjami v Ptaju (Pettau) na Štajerskem

prodaja:

pravi **slivovec** iz leta 1892. po . . . . . 42 gld. hekt.

staršega . . . . . 53 . . . . .

pravi **tropinovec** iz leta 1892 . . . . . 38 . . . . .

staršega . . . . . 41 . . . . .

pravi **brinjevec** . . . . . 58 . . . . .

vino (lastni pridelek) . . . . . 18 . . . . .

Daleje ima bogato zalogo vina na izbiro, cenejše in dražje, a tudi buteljke raznih vrst.

Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvenaznamka.

Ustanovil I. 1767. Johann Jakob Samassa.

Ces. in kralj.

dvorni zvonar

ALBERT SAMASSA

v Ljubljani

Harmon. in melodični glasovi

s izhorno pripravo za zvonjenje. Zvono do 40 centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrnobelo bliščobo Močan čist glas.

Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega brona: svečniki, lustri, svetilke, altarni križi, kanonske tablice, lonce za evertlice itd., dalje gasilnice, pumpe ograle pri studencih, ventili itd.

Ocene in požarne brambe dobe narocila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno! Štiri častne medalje. 21 svinj.

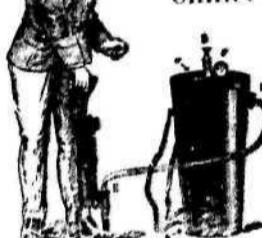

Vsi stroji za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo!

Mlatilnice, čistilni mlini za žito, slavnoreznice.

Avtomatični aparati proti peronospori.

Tlačilnica za grozdje in olive. Tlačilnica za sadje, aparati za kletarstvo.

Pumpe za vse svrhe in v obče

vre stroje za kmetijstvo, vinarstvo in moštarstvo v najraznovesnejših najboljših uredbah prodaja

Ign. Heller, Dunaj

Praterstrasse Nr. 78

CENE ZOPET ZNIŽANE

Prekupej dobe izdaten popust.

Kwizdov Že več let presku-

Nuid za protin. Šano domače sredstvo proti bo-

lečinam.

Kwizdov Cena cele steklenice 1 gld.

Nuid za protin. pol steklenice 60 kr.

Paž naj se na vratovna znakova in za-

ljava izredno iz Kreisapotheke Korneburg b. WIEN.

Spominjajte se „Sloginih“ učnih

zavodov pri raznih prilikah.

„Riunite Fabbriche

D'ACETO DI TRIESTE

s podružnicami tvorilicami na Reki in v Pulju počaščuje se naznani slavljeno občinstvo, da so z dnem 1. aprila t. I. ustanovile tudi v Gorici, Via Ascoli št. 17 v hiši bratov Bolaffio,

tvornico za kis ali jesih,

katera bo vedno dobro založena z navadnim,

kakor tudi z vinskiim kisom po najniže mogu-

cili cenah.

Z vsem spoštovanjem:

„Riunite Fabbriche

D'ACETO DI TRIESTE

Teodor Slabanja

srebrar V GORICI (Görz) ulica Morelli 17

se preporoča preč dolgovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine, kot monstranc, kelliho, itd. itd. po najniži ceni v najnovjih in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih vognju posrebljem in pozlačim.

Da si zamorcejo tudi menj premožne cerkev omisliti eazne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastnih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoj svavili.

Ilustrirani cenik franko.

Poklica vsako blago dobra spravljen in poštne franko!

Najboljša osvežjujoča piča je

Tamarindov sirup

Cristofoletti

Najboljše krepilo po kopališču je Elizir iz kine in železa Cristofoletti

Potrebna za Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter redilniška kava. Nepresegljivo kot peimes k pravi kavi. Jako pipo-

Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvenaznamka.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andr. Gabršek.

Tiskar „Goriška tiskarna“ A. Gabršek v Gorici.